

СЕКЦІЯ 3 МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ INTERACTION BETWEEN SOCIETY AND PUBLIC GOVERNMENT BODIES REGARDING ENSURING ACCESSIBILITY OF TERRITORIAL COMMUNITY INFRASTRUCTURE FOR PEOPLE WITH REDUCED MOBILITY

У статті наведено приклади громадських проєктів, щодо забезпечення доступності інфраструктури для маломобільних груп населення, територіальної громади міста Черкаси. Запропоновано створення дитячих майданчик для дітей з обмеженими можливостями, створення безбар'єрної інфраструктури для всіх без винятку. Зв'язку з воєнним станом в Україні, нами було створено меморіальний комплекс «Вільні та нескорені» загиблим за незалежність та цілісність української держави військовим Азову, також в даному проєкті пропонуємо облаштувати територію де буде встановлено меморіальний комплекс лавами для маломобільних груп населення. Зазначимо, в місті Черкаси з питанням доступності інфраструктури для маломобільних груп населення не все так погано, однак є чимало зауважень до підходів. Один із головних бар'єрів це недофінансованість.

Політика органів публічної влади на рівні територіальної громади має бути спрямована на задоволення потреб усіх жителів та гостей міста без будь-яких утисків та принижень шляхом відповідального ставлення та максимального врахування їхніх інтересів. Доступність інфраструктури та створення безбар'єрного середовища є важливими показниками сталого розвитку, тому ця тема стала предметом дослідження багатьох науковців та практиків світу.

Розроблені у проєктній пропозиції теоретичні положення, удосконалені підходи й отримані результати можуть стати основою під час формування політик на різних рівнях і реалізації відповідних заходів щодо забезпечення доступності інфраструктури територіальної громади для маломобільних людей, для активізації громадськості на рівні територіальних громад. Висновки і рекомендації, які містяться у роботі, матимуть практичне значення щодо формування механізмів забезпечення безбар'єрної інфраструктури територіальної громади.

Ключові слова: публічне управління, доступна інфраструктура, проєкт, маломобільні групи населення, територіальна громада, громадський простір.

The article provides examples of public projects to ensure the availability of infrastructure for low-mobility population groups, the territorial community of the city of Cherkasy. It is proposed to create a playground for children with disabilities, to create a barrier-free infrastructure for everyone without exception. In connection with the state of war in Ukraine, we created the memorial complex "Free and unconquered" to the soldiers of Azov who died for the independence and integrity of the Ukrainian state, also in this project we propose to equip the area where the memorial complex will be set up with benches for the less mobile population. It should be noted that in the city of Cherkasy, everything is not so bad with regard to the availability of infrastructure for the less mobile population groups, but there are many comments on the approaches. One of the main barriers is lack of financing.

The policy of public authorities at the level of the territorial community should be aimed at meeting the needs of all residents and guests of the city without any oppression and humiliation through responsible treatment and maximum consideration of their interests. The accessibility of infrastructure and the creation of a barrier-free environment are important indicators of sustainable development, so this topic has become the subject of research by many scientists and practitioners around the world.

The theoretical provisions, improved approaches and obtained results developed in the project proposal can become the basis for the formation of policies at various levels and the implementation of appropriate measures to ensure the accessibility of the infrastructure of the territorial community for people with reduced mobility, to activate the public at the level of territorial communities. The conclusions and recommendations contained in the work will be of practical importance regarding the formation of mechanisms for providing barrier-free infrastructure of the territorial community.

Key words: public administration, accessible infrastructure, project, less mobile population groups, territorial community, public space.

УДК 352:338:177
DOI <https://doi.org/10.32782/ptm2663-5240-2023.36.17>

Ковтуненко О.В.

аспірантка

Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні проблемою є насамперед відсутність у місті Черкаси інфраструктури, придатної для маломобільних груп населення, що порушує конституційні права маломобільних груп населення, перешкоджає їх вільному

пересуванню та змушує відчувати себе менш повноцінною людиною. Найголовніша проблема, це недофінансованість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробкою рекомендацій, та шляхи подолання бар'єрів щодо покращення доступності інфра-

структури для маломобільних груп населення займалися такі вчені: Байда Л. Ю., Красюкова-Еннс О. В. «Інвалідність та суспільство», Азін В. О., Грибальський Я. В. «Доступність та універсальний дизайн».

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Хоча урядом прийнято багато законодавчих актів, зокрема: Конституція та закони України, укази Президента України, нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Державно будівельні норми України (ДБН), що регламентують створення доступних середовищ, забезпечуючи доступність об'єктів інфраструктури та фізичного середовища, інформації, практика показує, що більшість забудовників, проектувальників, інвесторів, власників закладів соціального та громадського призначення тощо формально зазначають про необхідність враховувати потреби маломобільних груп населення.

Актуальність проблеми, недосконалість чинного законодавства, незадовільний стан доступної інфраструктури для маломобільних груп населення, нерозуміння більшістю пересічних громадян важливості створення доступного середовища для таких громадян, відсутність дієвих механізмів впливу на підприємців, будівельних організацій, проєктантів, які формально займаються створенням доступних просторів для маломобільних груп населення.

Мета статті. Взаємодія громадськості та органів публічної влади щодо забезпечення доступності інфраструктури територіальної громади для маломобільних груп населення (на прикладі авторських проєктів).

Виклад основного матеріалу. Відповідно до положень статті 3 Конституції України – Людина, її життя і здоров'я, недоторканність та безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1]. Доброзначливості ставлення до людей, незалежно від статусу, віку, фізичної вади тощо, визначає рівень цивілізованості суспільства. Саме тому питання створення доступного середовища для маломобільних груп населення сьогодні є одним із головних пріоритетів державної політики більшості країн.

Збалансований розвиток територій дозволяє органам публічної влади вирішувати нагальні соціально-економічні завдання, питання, що створюють безперешкодне сере-

довище для повного задоволення потреб кожної окремої верстви населення. Для подолання негативних тенденцій необхідно чітко розуміти кожну конкретну проблему та розгортати ефективні рішення для побудови та реалізації ефективних стратегій і цільових програм. Ефективність державного управління залежить від взаєморозуміння органів державної влади та їх готовності співпрацювати з громадянами у процесі вирішення актуальних проблем інклюзивного розвитку територіальних громад.

Забезпечення безперешкодного доступу, можливість вільного пересування в межах усіх об'єктів фізичного середовища є суттєвим фактором у подоланні безнадійності та ізоляції маломобільних груп населення, інфраструктури міста Черкаси, зокрема облаштування ігрових зон для дітей з обмеженими можливостями, а також облаштування громадського простору доступними об'єктами для кожної категорії населення.

У 2020 році нами було розроблено **проєкт «Створення дитячих майданчиків для дітей з обмеженими можливостями» (рис. 1)**, який взяв участь у цільовій програмі «Громадський бюджет міста Черкаси», та став переможцем у категорії «Малі громадські проєкти». Його реалізація передбачалася у 2021–2022 роках, відповідно до заходів зазначеної програми, у зв'язку з повномасштабним вторгненням Росії, реалізація перенесена [2].

Мета проєкту – діти з обмеженими можливостями повинні мати можливість грати, розважатися та спілкуватися зі своїми друзями. Для нього така можливість дуже важлива, адже гра та спілкування з друзями є необхідним і невід'ємним правом кожної дитини. А здорові діти через таке спілкування отримують незамінний життєвий і духовний досвід. Люди з фізичними обмеженнями поступаються тільки тоді, коли вони стикаються з недоступним середовищем.

Наше завдання ні в якому разі не має полягати в тому, щоб розділити дітей на групи, а, навпаки, об'єднати їх і грати разом. Діти з обмеженими можливостями повинні відчувати себе рівними з усіма і не повинні бути дискримінованими. В усіх парках і скверах мають бути встановлені дитячі майданчики універсального призначення. Ми зобов'язані створити належну інфраструктуру для ігор і відпочинку для всіх без винятку. Без дискримінації суспільство буде здоровим. Треба створити однакові умови для всіх дітей [3, с. 76-77].

У 2020 році в м. Київ на території ботанічного саду ім. О. Фоміна проходила Перша Національна Премія з ландшафтної архітек-

Рис. 1. Вигляд проекту «Створення дитячих майданчиків для дітей з обмеженими можливостями»

тури та садового дизайну, де нами було створено **проект «Крок за Кроком» (рис. 2)**. Даний проект був нагороджений лауреата 2 ступеня. **Мета проекту** – створення безбар'єрного доступного, безпечного, середовища. Цінність дитячого майданчика полягатиме у тому, що всі діти можуть гратися разом, без будь-яких перешкод.

Проект передбачає сучасний дитячий майданчик зі спеціальними ігровими елементами для дітей з обмеженими можливостями. Ми забезпечуємо безбар'єрне, доступне та безпечне середовище для дітей з обмеженими можливостями. Конструкція дитячого майданчика розроблена таким чином, щоб діти мали вільний і необмежений доступ до всіх елементів гри. Майданчик має широкі пандуси та поручні, які дозволяють безпечно заходити та виходити дітям на інвалідних візках.

Запроектовано сухий басейн з м'якими кульками, який є важливою частиною в розвитку дитини. Ігри в спеціально обладнаних манежах сприятливо впливають на фізичну підготовку, психоемоційний стан, загальний розвиток дітей. М'які кульки виступають в якості масажного елемента, стимулюючи кровообіг і обмін речовин, розвитку дрібної моторики пальців. Регулярні заняття сприяють поліпшенню роботи нервової системи, органів дихання. Крім того, зміцнюється опорно-руховий апарат і стимулюється робота серця. Але головна цінність дитячих майданчиків, полягає в тому, що всі діти можуть грати разом, без будь-яких перешкод.

Також облаштовано нове покриття, яке є в першу чергу безпечним, тому пропонується

гумове покриття, що допомагає уникнути травмування при активних рухах. Для ознайомлення з рослинами пропонуємо спеціальну конструкцію піднятих міні-клумб. За допомогою яких діти на інвалідних візках, зможуть доглядати за рослинами, це сприятливо впливає на фізичний і психологічний стан дитини. В проекті використано багаторічні рослини. Серед багаторічних рослин є рослини, які стимулюють свідомість і почуття, покращують мозковий кровообіг, підвищують аналітичні здібності і проникливість, полегшують внутрішнє бачення і медитацію. До цих представників відносяться: базилік, шавлія. Також є рослини, які надають заспокійливу дію на свідомість і ослабляють больові відчуття. Такі рослини і сприятливі для заспокоєння нервового збудження і стану тривоги. До цих представників відноситься: валеріана [4].

Нами було розроблено проект прилеглої території Черкаської гімназії №31 Черкаської міської ради Черкаської області (рис. 3), з метою забезпечення доступності приміщень та іншої інфраструктури закладу загальної середньої освіти для маломобільних груп населення.

Звичне життя українців кардинально змінилося 24 лютого, коли Росія розпочала широкомасштабне вторгнення в Україну. Події які відбулися в місті Маріуполь на «Азовсталі», спонукали нас до **створення меморіального комплексу «Вільні та нескорені»** загиблим за незалежність та цілісність української держави військовим Азову (рис. 4). Сьогодні азовці стали символом нескореності Маріуполя який героїчно тримали оборону на

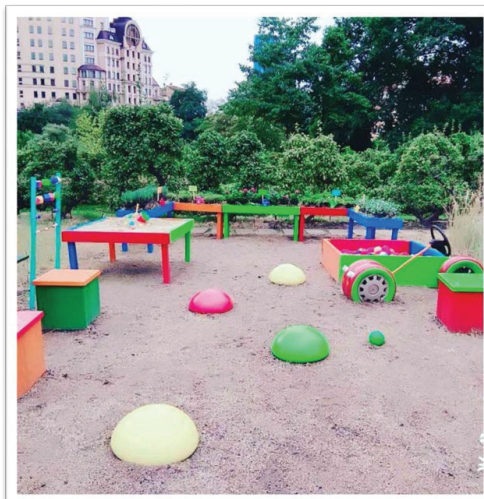

Рис. 2. Вигляд проекту «Крок за Кроком»

Рис. 3. Вигляд проекту для Черкаської гімназії №31

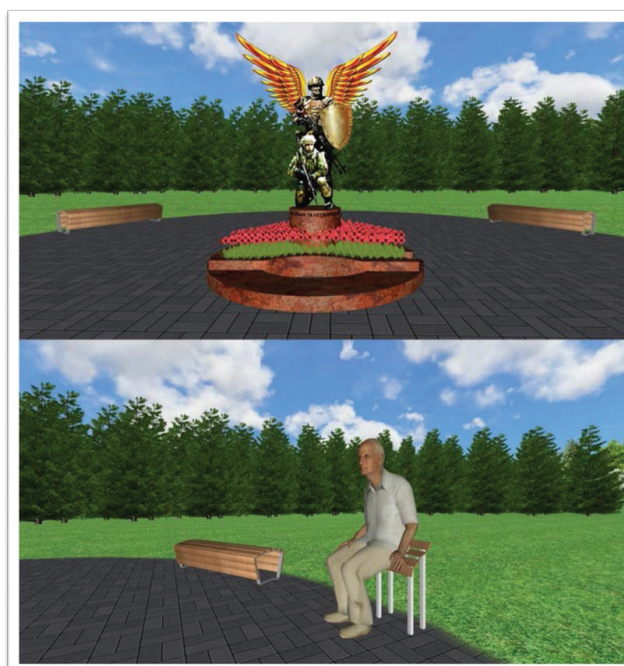

Рис. 4. Вигляд меморіального комплексу «Вільні та нескорені»

«Азовсталі». Даний меморіальний комплекс складається з воїнів-захисників воїн з крилами, який тримає снайперську гвинтівку символізує загиблого воїна який і досі продовжує оберігати наших захисників. Воїн який присів та тримає снайперську гвинтівку, символізує наших захисників які тримають оборону наших міст. На щиту має бути зображена символіка Азову. Постамент спроектований емблемою «Азовсталь».

В даному проєкті пропонується клумба з червоного маку як символ пам'яті жертв війни. Також пропонуємо облаштувати територію де буде встановлено меморіальний комплекс лавами для маломобільних груп населення. Спеціальні ортопедичні конструкції відрізняються від звичайних лавок тим, що до них прилягають, а не сідають. Літній людині, вагітній, а також людям із порушеннями опорно-рухового апарату важко долати великі відстані без можливості відпочити. Спеціальна форма лави дає можливість зробити перепочинок, зняти навантаження з м'язів та суглобів. Вони відрізняються своєю висотою – вона більша, ніж у звичайних. Таким чином, лава адаптована під зріст людини, щоб зручніше було до неї прихилитися або спертися. Даний проєкт поданий до офісу Президента. А також отримано авторські права.

Висновки. Отже, органи публічної влади повинні розробити якісні програми для

покращення доступу до інфраструктури для людей з обмеженою мобільністю. Тому доцільно застосовувати підхід програмних цілей до розробки та реалізації регіональної політики. Це дозволяє більш комплексно ідентифікувати та аналізувати наявні проблеми та ідентифікувати загрози та ризики під час розробки та реалізації стратегічних планів та програм. Ми також запропонували проєктні пропозиції, необхідні для покращення доступності інфраструктури для маломобільного населення Черкас.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України – розділ І. *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-i#:~:text=Стаття%203.,перед%20людиною%20за%20свою%20діяльність>.
2. Громадський бюджет 2020 рік. Черкаси Офіційний портал міської ради, міського голови, виконавчого комітету. URL: <http://chmr.gov.ua/ua/files.php?s=34&s1=468&s2=703>
3. Мошенська О. В. Створення дитячих майданчиків для дітей з обмеженими можливостями в м. Черкаси. *Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки* : матеріали наук-практич., конфер., м. Чернігів, 28–29 трав. 2021 р. Чернігів, 2021. С. 76–77.
4. Мошенська О. В. Крок за кроком. Ландшафт і архітектура. 2020. № 5. С. 27.